

Óli Jacobsen

Jørgen Frantz Jacobsen:

CARLI VERÐUR VAKSIN

Tíðin undir fyrra heimsbardaga var ein buldraslig tíð.
Oman á alt fer fárasjúkan eisini at ganga í Havn

Jørgen Frantz Jacobsen

9. partur

Iseinasta parti var Carl Johan komin aftur til Føroya í 1914, og Jørgen Frantz heldur fram við hesi frásøgn frá 1922, sum hann helst skrivur til William Heinesen:

Hvordan var det? Var Carli ikke på Vågø, fuld af alle mulige glade sange, hentede fra København inden krigen, og morsomme norske sange.

Det var dengang han brækkede vennen Gotfreds trave (tráðu), og I var på Steigafjöllini. Men samtidig rygtedes det, at paven var død og at tyskerne indtog Bruxelles. Og daglig hørte man ude til havs Britens kanoner.

Hen på sommeren rejste Carli ned over til Norge, og ligesom man aldrig mere genså den mærkelige sagnagtige tid før krigen, så genså man faktisk aldrig mere drengehelten Carli. Da han i 1915 kom tilbage var han voksen. Ikke på alle punkter, naturligvis, lige så lidt som han var det den dag i dag. Og dog, en epoke var forbi, og her burde min lange beretning måske afsluttes. Den prætender ikke at være nogen biografi, kun en erindrings-hymne.

Det følgende er kun ment som en slags efterord.

Heimsbardagin broytti heimin

Verdenskrigen forandrede egentlig den ganske verden. Alle mennesker gør forskel på "før krigen" og "efter krigen". Hvad vi på Færøerne mærkede mest var krigen på britisk side, Storbritannien og dets maritime kamp. Hav, tåge, mørke, torpederinger og miner, søfolk og krigsskibe.

Det var en ganske ny tid, der kom. Krigen har dannet epoke i ethvert levnedsløb.

Også i Carlis. Da han i 1915 kom tilbage var han faktisk en anden type. Et smalt ovalt ansigt, et fast friseret hår, et stramt drag over munden. Et angliseret ansigt! Og de nye sange, han bragte med sig,

Jørgen Frantz segði sjómansskúlan í Havn vera størsta sjómansskúla í ríkinum. Hetta er permumyndin á bókini Har úti á Álakerstrøðni hjá Johs. Andreas Næs. Abbadóttirin Brynhild teknaði.

var dels landssoldaternes Tippary, dels sømændenes Ship o hoy! Han var et pust fra den nye kæmpende verden derude. Der var ikke mere Sullan dullan deial!

Sommeren 1915 kom han som sagt hjem igen. Og til jul 1915 igen. Og atter sommeren 1916. Og for hver gang lidt mere forandret og anderledes. Præget af en ny, gylde, men noget forceret ungdom. Denne gyldne ungdomsperiode har varet fra 1915-1918. og den vil længe spørges blandt dem, der har kendt ham.

Da han i 1915 rejste til København, besøgte han på vejen Brynhild Patursson, som boede på Vossevangen. Noget, der lyder ganske særlig nordisk-eventyrligt. Ud på vinteren, hen ad jul, kom Otto, [beiggi Carl Johan], fra København. Han talte noget om, at Carli tænkte på at komme hjem til jul, hvilket forekom højst utroligt.

Ikke desto mindre var det tilfældet. Midt i den mørke vinter forlader Carli København, rejser gennem Norge, der østenfjelds

var hvidt, vestenfjelds sort. I det regnfulde Bergen går han ombord på Flora og rejser i den uhyggelige 3. classes kahyt over havet, hvor de britiske destroyers og de tyske ubåde tumlede omkring i mørket, altid rede til kamp, våde og søsprøjtede, altid nervøse, altid visende tænder.

Det var just den sidste vinter, jeg var hjemme. Dengang vi plejede at være oppe ved en "tjørn" i haugen, altid længselsfuldt tænkende på det flotte selskabsliv i klubben og vor egen nedrejse til sommeren. En festlig tid midt i vintermørket.

Barndómurin liðugur

Ogsaa vi var jo ved at glide ud af barndommen og begyndt at tænke og føle voksent.

Det var en almindelig decemberdag, lidt juleforventningsfuld, vistnok, at Carli dukkede op, endnu med Bergens snesjap under støvlesålerne, og begyndte at deltage i klubbens danseliv.

Kort tid efter rygtedes det, at

Bergen brændte! Bergen rykkede gennem Carli og gennem sin egen katastrofe så underlig nær. Thors-havn blev i de dage ligesom let norsk. Der lugtede af denne sne-sjappede, erotiske bergensiske vinter, som man forestiller sig i forbindelse med Dyveke. "Fjeldene så isengrål."

Dyveke! Ja, jeg kommer pludselig i tanker om, at jeg har sammenlignet Bergtóra Patursson med Dyveke. Romanfantasier rører på sig. Skulde Carlis hele vinterlige, uventede nordhavsrejse have været en temmelig desperat expedition, som havde Bergtóra til grund – eller mål? I så fald åbner der sig et mægtigt episk perspektiv. Alle de nordiske stemmer, grupperet udenom denne Dyveke i det regnfulde, snesjappede thorhavnske Bergen under det isengrål Kirkebøreyen – alle disse stemninger blandet med lidenskabelig desperation, som drev ham ud på denne vinterrejse gennem Norge og over det sortladne Nordhav, til det dansende Thorshavn, hvor Bergtóra var! Dette er der virkelig en vældig dramatisk kolorit over!

Minnilig fárasjúka

Den samme vinter er for mig den egentligste vinter jeg har oplevet. Denne bergenske vinter er lige

så ægte thorshavnske, som den er bergenske. Når jeg nu tænker på færøsk vinter, hvad jeg ikke har oplevet i syv år, bliver det altid vinteren 1915-16, da Carlis Dyveke-illusion måske knustes.

Men så var det, at han pludselig midt i det hele blev syg af den latterlige sygdom, fåresyge. Den havde han fået ombord på Flora. Og mens ungdommen morede sig med dans og glad musik i den sølede by lå Carli bulden på hoved og hals, og med en sort stubmark af skæg dækkende al denne deformitet. Da han endelig blev rask måtte han tilbage til Danmark, men ballerne fortsattes og karnevalstiden rykkede nær. Men Carli var da forlængst borte. Tilbage af ham var kun fåresygen, der var begyndt at grassere. Den blev som en skamstøtte over hans i virkeligheden så beundringsværdige vinterrejse, der var så dramatisk og af en så pragtfuld kolorit. Mange lå i deres senge med bulen hals og brugte den smule stemme, sygdommen havde levnet dem, til at forkæle Carli, som havde ført smitten til byen.

Tekning hjá Jørgen Frands Jacobsen, abbi rithøvundan av sama navni, og Carl Johan. Hetta er Tinganes í 1888.